

บทที่ 2

เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานกิจกรรมนักศึกษา เป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งในวงการอุดมศึกษา ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า กิจกรรมศึกษามีส่วนพัฒนานักศึกษาได้มาก แม้วางจะมีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่มากนัก แต่ผู้วิจัยก็ได้พยายามรวบรวมไว้โดยจัดเป็นสาระสำคัญตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา
- วัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา
- ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา
- อาจารย์ที่ปรึกษา
- การเงิน
- รูปแบบของคกรนักศึกษา
- การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา
- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างกันไป เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะ ประโยชน์และความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา

นางฉวีฉวี สุมาวงศ์ ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา พอสรุปได้ว่า กิจกรรมศึกษามีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น กิจกรรมนอกห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมสัมพันธ์ เป็นต้น แต่มีความหมายรวมกันว่า เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเหมือนห้องปฏิบัติการที่จะสำรวจ ความสนใจ ความสามารถของตนเอง ส่งเสริมลักษณะนิสัย ทักษะ และ

ทัศนคติ¹ แต่สุรินทร์ สุรสิริ ให้ความหมายของกิจกรรมนันทศึกษาที่แตกต่างกันไป คือ กิจกรรมนันทศึกษาไม่ต้องอ้างถึงกิจกรรมที่มีส่วนร่วมของหลักสูตร เพราะเป็นสิ่งที่สถาบันต้องการให้เป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาร่วมสมัย ของนิสิต และควรจะเรียกว่า "กิจกรรมนันทศึกษา"² จะเหมาะสมกว่า

สำหรับ คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good) ให้ความหมายของกิจกรรมนันทศึกษาในแง่ของการจัดดำเนินการ พอสรุปได้ว่า กิจกรรมนันทศึกษาเป็นโปรแกรมจัดดำเนินการ ซึ่งนักเรียน นักศึกษา หรือสถาบันทางการศึกษาจัดทำขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาส ความสนใจ ความสามารถ เป็นการศึกษาค้นคว้าที่ไม่มีภาระให้หน่วยกิต และต้องจัดหาเงินเพื่อดำเนินการ และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบัน³

ดังนั้น กิจกรรมนันทศึกษาจะมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันก็ตามแต่ความหมายรวมกัน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ นักศึกษา ได้รับประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกห้องเรียนก็ได้ แต่นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และเข้าร่วมดำเนินการ ได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากสถาบันและอาจารย์ ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการให้คะแนนหรือผลประโยชน์ในการวัดผลของสถาบันแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมนันทศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษา เกือบทุกแห่งได้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมนันทศึกษา จึงได้วางวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนในการจัดและดำเนินการกิจกรรมนันทศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดตั้งมาเรื่อง "การส่งเสริมกิจกรรมนันทศึกษาของมหาวิทยาลัย" เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2508 รองอธิการบดีฝ่ายปกครอง เป็นประธานในพิธีเปิด และได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมนันทศึกษา พอสรุปได้ว่า กิจกรรมนันทศึกษาทำให้

¹ นายเจสึว สุภาวงศ์, "ในหลักสูตรหรือนอกหลักสูตร", ศูนย์ศึกษา, 4 (พ.ศ.-ก.ศ. 2501): 5.

² สุรินทร์ สุรสิริ, "กิจกรรมนอกหลักสูตร" วิทยากร, 5 (พฤศจิกายน-2503) : 637.

³ Carter V. Good, Dictionary of Education. N.Y. McGraw-Hill Book Company Inc., 1945.p. 7.

นิสิตได้รับประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้คตามเจริญทางความคิด สติปัญญา ความสามารถในการคิดอ่านอย่างถูกต้อง
2. ให้คตามเจริญเติบโตทางค่านอารมณ์ คือ มีความสุขุม เป็นผู้ใหญ่ มีสุขภาพจิตที่ดี
3. ให้คตามเจริญเติบโตทางค่านสังคม คือ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ และสามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนได้เต็มที่
4. ในค่านสุขภาพอนามัย นิสิตจะเจริญเติบโตเต็มที่ มีร่างกายแข็งแรงทั้งกับทุกคน

5. ช่วยส่งเสริมทางค่านที่ลชรรวมและสันติสุขทางจิตใจแก่มนิต

นอกจากนี้ รองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับกิจกรรมรรมนักศึกษา จะช่วยพัฒนาการศึกษาในขณะที่ เป็นนักศึกษาและ เมื่อออกไปประกอบอาชีพต่อไปว่า

".....กิจกรรมนักศึกษาจะช่วยแก้ไขอุปสรรค และปัญหาชีวิตในการ เป็นนิสิตมหา วิทยาลัย ทั้งนี้สถาบันไม่ใช่เพื่อวิชาการแต่อย่าง เดียว แต่เป็นสถาน ที่อบรมให้ผู้นั้นผ่านออกไป เป็นคนโดยสมบูรณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีคุณลักษณะ เป็นผู้นำทุกทาง กิจกรรมนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยอบรมนิสิตให้รู้จักทำงานร่วมกัน เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และรู้จัก เสียสละด้วย ความรู้ที่ได้จะเป็นบท เรียนในชีวิตอัน เป็นแนวทางให้เขา สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย และมีค่าต่อสังคม เป็นประโยชน์ เมื่อนิสิตออกไปเจอชีวิตจริง หลังจากออกไปจากมหาวิทยาลัยแล้ว..."¹

ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ได้เห็นความสำคัญ ของกิจกรรมนี้ ที่ช่วยพัฒนา นิสิต ให้เจริญงอกงามในค่านต่าง ๆ จึงได้วางวัตถุประสงค์ ประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ อย่าง ชัดเจนได้จัดพิมพ์ไว้ใน หนังสือคู่มือนักศึกษา คู่มืออาจารย์ หรือระเบียบว่าด้วย การดำเนิน งานของสโมสรนักศึกษา ยกตัวอย่าง เช่น มหาวิทยาลัยมหิดลได้กล่าวถึง ความสำคัญ ของ กิจกรรมนักศึกษา ไว้ในคู่มือนักศึกษา สรุปได้ว่ากิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ในการเสริม สร้างนักศึกษา ให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างจากการศึกษาให้เป็นประโยชน์ ในทางที่ถูกที่ควร

¹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนาการส่งเสริมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย พระนคร : โรงพิมพ์สงเคราะห์, 2509. หน้า 16-21.

อันจะเป็นประสพการณ์ที่ดีแก่นักศึกษาในการที่จะประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้วางไว้ คือ

1. เพื่อปลูกฝัง และพัฒนาคุณธรรมและค่านิยมแก่นักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และสามัคคีในหมู่นักศึกษา และระหว่าง นักศึกษากับอาจารย์
3. เพื่อส่งเสริมพละทานามัย และพัฒนาบุคลิกภาพ
4. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี เอกลักษณะอันดีงามของสังคมไทย
5. เพื่อส่งเสริมวิทยากรทั้งในชั้นวิชาการ ประเด็นการวิจัย วิชาชีพ แก่นักศึกษา
6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้บำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน¹

สำหรับวิทยาลัยครูก็เช่นเดียวกัน เกือบทุกสถาบันได้วางวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ในระเบียบว่าด้วยสโมสรนักศึกษา เช่น ในวิทยาลัยครูมหาสารคามได้ระบุวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกิจกรรม สโมสรหลักสูตร
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นักศึกษา
3. เพื่อปลูกฝังและสร้างไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
4. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและอนามัย ตลอดจนการพัฒนากุศลภาพของนักศึกษา
5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เสียสละและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามัคคี และมีควมรับผิดชอบในการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักเสียสละของตนและรู้จักแสดงออกทางวิีทางแห่งประชาธิปไตย รวมทั้งใจรัก เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

¹ มหาวิทยาลัยมหิดล, คู่มือนักศึกษา, กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร, 2520

7. แผนแพรรี่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของวิทยาลัย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาใน
 ด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านคุณธรรม วิชาการ พละนันทนัย บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ
 เป็นต้น อีกทั้งจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในหมู่นักศึกษาและอาจารย์ รู้จักเสียสละ
 และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี
 ของชาติ

ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา

ในการจัดแบ่งประเภทของกิจกรรมศึกษานั้น มีการจัดไว้หลายรูปแบบ เพื่อให้
 ให้นักศึกษาได้เลือกตามความสมัครใจ แกตามความเหมาะสมของตน ทั้งนี้แต่ละวิทยาลัย
 มักจะเน้นประเภทใดก็สุดแต่วิทยาลัยนั้นจะเห็นสมควร

ทบวงมหาวิทยาลัยได้เห็นความสำคัญของการจัด ประเภทของกิจกรรมนักศึกษา
 เพื่อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์จริงต่อนักศึกษาในสถานต่าง ๆ ทบวงจึงได้จัดสัมมนาผู้บริหาร
 กิจกรรมนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2521 ณ ห้องประชุม
 ไฮแอทพัทธา จังหวัดนครบุรี ผลการสัมมนาครั้งนี้ได้สรุปถึงประเภทและขอบเขตของการจัด
 กิจกรรมนักศึกษา สำหรับปีการศึกษา 2522 ให้จัดกิจกรรมนักศึกษาในสถานต่าง ๆ 4 สถาน คือ

1. ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขต ดังนี้
 - 1.1 เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม
 - 1.2 เพื่อสนับสนุนนิสิตนักศึกษาให้สนใจ และมีโอกาสศึกษา เพื่อให้เกิด
 ความชำนาญ และมีสุนทรียภาพในศิลปสถานต่าง ๆ อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรม
 อันดี
2. ด้านกีฬา กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขต ดังนี้
 - 2.1 ส่งเสริมให้นักศึกษา เล่นกีฬา เพื่อสุขภาพ อนามัย และรับนันทนาการ
 - 2.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีมิตร ความมีน้ำใจนักกีฬา ทั้งผู้เล่นและผู้ชม
 - 2.3 เพื่อเผยแพร่ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬา
 - 2.4 เพื่อยกมาตรฐานกีฬาให้สูงขึ้น
 - 2.5 จัดให้มีการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะทางด้านกีฬา

3. คำนวณวิชาการ กิจกรรมที่จัดขึ้นในค่านนี้ เพื่อแสวงหาความรู้ทางวิชาการ อันควรได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระในค่านความคิด แต่คงอยู่ในขอบเขต โดยมีความสมดุลย์ ในค่านความคิดแง่ต่าง ๆ โดยสมบูรณ์

4. คำนวณำเพื่อประโยชน์ การจัดกิจกรรมค่านนี้อยู่ในขอบเขตดังนี้

4.1 ให้นิสิตใช้เวลาว่างเพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อม เพื่อประโยชน์ต่อสังคม

4.2 ให้นิสิตมีความคิดริเริ่ม สร้างสรร และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ ให้เกิดแก่ประโยชน์ส่วนรวม

4.3 ปลุกฝังให้นิสิตนักศึกษา ได้ตระหนักในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ ที่จะต้องมีต่อสังคมตนจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

4.4 ส่งเสริมให้มีการนำ เพื่อประโยชน์ต่อหมู่คณะและประเทศชาติ¹

สำหรับสถาบันวิทยาลัยครูนั้น สภาการฝึกหัดครูได้กำหนดประเภทกิจกรรมนักศึกษา ไว้เช่นเดียวกับที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ คือ

1. ค่านวณการ จัดแบ่งเป็นชมรม เช่น ชมรมภาษาไทย ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมคณิตศาสตร์ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหาที่เฉพาะวิชาจัดสอนไว้ในหลักสูตร

2. คำนวณำเพื่อประโยชน์หรือฝ่ายพัฒนาสังคม แบ่งเป็นชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมลูกเสือและยุวบำเพ็ญประโยชน์ ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. ค่านศิลปะวัฒนธรรม จัดอยู่ในรูปของชมรมต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่คณะวิชาจัดสอนไว้ในหลักสูตร เป็นกิจกรรมในหลักสูตร เช่นชมรมศิลปะพื้นเมือง ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมศิลปะ ฯลฯ

4. ค่านกีฬา สันทนาการและสุขศึกษา เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีสุขภาพอนามัย สมบูรณ์ เช่น ชมรมฟุตบอล ชมรมวอลเลย์บอล ชมรมสันทนาการ ชมรมส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ

กล่าวได้ว่า กิจกรรมนักศึกษาแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ กิจกรรมทางค่านวณการ คำนวณำเพื่อประโยชน์ ค่านศิลปะวัฒนธรรม และค่านกีฬา สันทนาการ และสุขศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

บุคคลากรที่จะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา เป็นไปอย่างเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์

¹ สภาการฝึกหัดครู, "สัมพันธ์สภาการฝึกหัดครูว่าด้วยสโมสรนักศึกษา" (กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2521). หน้า 9 (โรเนียว)

ประสงค์ให้วางไว้เพียงใคนั้นขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นสำคัญหากอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำแนะนำ มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษา เท่ากับทำให้การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาได้สำเร็จไปแล้วส่วนหนึ่งแล้วในการนี้ หน่วยงานมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งภาควิชาบริหารกิจการนักศึกษาครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2521 เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ต้องกล้าเผชิญปัญหา เจาะทะลุและแก้ปัญหาโดยขบขัน
 2. ต้องมีความสุขุม รอบคอบ
 3. มีความละเอียดรอบคอบ
 4. มีจิตวิทยาสูง
 5. ต้องมีวิสัยทัศน์ด้วยความยืดหยุ่นและหาทางออกให้ได้อย่างเหมาะสม
- นอกจากวิลเลียม เอฟ เนล (William F. Neil) เป็นผู้ที่ชี้ให้เห็นถึง

ลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

1. จะคงกระตือรือร้นที่สนใจอย่างแท้จริง และคงเต็มใจจะเสียเวลาและกำลังงาน เพื่อช่วยกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
 2. จะต้องตระหนักว่า องค์การนิสิต ชุมชนต่าง ๆ สามารถจะส่งเสริมประสพการทางการศึกษาของนิสิตได้อย่างกว้างขวาง
 3. จะต้องสนใจในตัวนิสิต เป็นรายบุคคลให้มากที่สุด
 4. จะต้องรู้ในสาขาวิชาที่จะทำงานในชุมนุมวิชาการอย่างแท้จริง
 5. จะต้องเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา
- เป็นต้นว่า ค่าใช้จ่าย เวลา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การเงิน

แฮร์รี ซี แมคคอปมันน์ (Harry C. McKown) ได้แนะนำได้เป็นอย่างดีในกิจกรรมนิสิตไว้ 28 ประเด็น ซึ่งสรุปรวมเป็นประเด็นใหญ่ ได้ดังนี้

¹ หน่วยงานวิทยาลัย, อ้างแล้ว. หน้า 59

² William F. Neil, "The Student Activities Sponsor." School Activities. XXXIX (April, 1968), pp. 3-4.

1. เงินเก็บจากนิสิต
2. เงินที่มีผู้บริจาคให้
3. เงินค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ
4. การจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อหาทุน
5. เงินอุดหนุนของรัฐ เป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน¹

สำหรับในวิทยาลัยครูนั้น เงินที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่นั้นเป็นเงินที่เรียกเก็บจากนักศึกษาซึ่งเป็นเงินประเภทบำรุงการศึกษา เรียกเก็บเพื่อใช้ในกิจการนี้โดยเฉพาะ นอกจากนี้ได้มาจากการอุดหนุนของจากงบประมาณแผ่นดินบาง นักศึกษาจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อหาทุนในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเองบ้าง เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอยู่มาก นักศึกษาครูโดยทั่วไปในฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างจน ในบางครั้งจึงไม่สามารถรับภาระเรื่องค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาได้ จึงเป็นปัญหาสำคัญในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างยิ่ง

รูปแบบขององค์กรนักศึกษา

เป็นที่ยอมรับว่า การให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มทำงานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ในการพัฒนานักศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะให้นักศึกษาได้มีความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเข้าบริหารสถาบันของตนด้วย ได้มีผู้พยายามวิเคราะห์คำว่า องค์กรนักศึกษาแบบใดที่เหมาะสมกับสถาบันต่าง ๆ แกกัยงหาข้อยุติได้ อย่างไรก็ดี หน่วยงานมหาวิทยาลัยเองก็ได้สรุปรูปแบบขององค์กรนักศึกษาไว้ 2 รูปแบบ เพื่อเป็นแม่บทขององค์กรนักศึกษาทั่วไป ดังนี้

1. แบบองค์การ จัดไว้ 2 แบบ คือ
 - 1.1 แบบมีกรรมการบริหาร กับสภา
 - 1.2 แบบมีกรรมการบริหาร สภา และตุลาการ
2. แบบสโมสร ซึ่งมีแต่กรรมการบริหาร²

ความแตกต่างของแบบองค์การนักศึกษาและสโมสรนักศึกษาคงค่านั้น อยู่ที่องค์การนักศึกษามีสถานักศึกษา ตั้งแต่สภาเดียวถึงสามสภา แต่แบบสื่อนั้นไม่มีสภา มีแต่เพียง

¹ Harry C. McKown, Extracurriculum Activities. New York Mcmilan Co., 1949. p. 21.

² หน่วยงานมหาวิทยาลัย, อ้างแล้ว, หน้า 93

คณะกรรมการบริหาร ความคล้อยคลึงของทั้งสององค์กรก็คือคณะกรรมการบริหารอาจได้มาจากการเลือกตั้งหรือการแต่งตั้งก็ได้ แต่คณะกรรมการบริหารที่ได้จากการเลือกตั้งจะเหมาะสมกว่า เพราะผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะเกิดความรู้สึกดีว่าตนเป็นตัวแทนของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง และจะได้รับการยอมรับจากนักศึกษา ส่วนรวมมากกว่าและทำให้ฝ่ายบริหารองค์กรนักศึกษามีเสถียรภาพมั่นคงกว่าผลและจะทำให้ให้นักศึกษามีความรู้สึกว่า สิทธิเสรีภาพของนักศึกษาได้รับการพิทักษ์รักษาแล้วภายใต้ขอบเขตที่สถานับพึงให้ได้

รูปแบบองค์กรที่เป็นแบบสโมสรนักศึกษา เป็นองค์กรที่สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันมากกว่าแบบองค์กรนักศึกษา เพราะการจัดองค์กรรูปแบบขององค์กรนักศึกษานั้นได้สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แล้วเป็นอันมาก รวมทั้ง เป็นองค์กรที่สถาบันไม่อาจเข้าไปติดคามหรือยับยั้งการตัดสินใจ ในการกระทำกิจกรรมของนักศึกษาที่นอกขอบเขตได้ แต่ถ้ามองไปเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้คลี่คลายไปในทางที่ดีกว่านี้ การจัดรูปแบบองค์กรของนักศึกษาก็น่าจะเปลี่ยนแปลง เป็นองค์กรนักศึกษาได้

สำหรับการจัดองค์กรนักศึกษาในวิทยาลัยครู สภาวิทยาลัยครูได้ระบุไว้ในข้อบัญญัติของสโมสรนักศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ ได้วางไว้อย่างชัดเจนในระเบียบว่าด้วยสโมสรศึกษาคามวิทยาลัยครูต่าง ๆ

การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา

การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ทราบถึงความสำเร็จหรือข้อบกพร่องในการดำเนินการ เพื่อหาวิธีแก้ไขในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ในการประเมินผลกิจกรรม นักศึกษานั้น มีเลเดอร์และคณะ

ได้เสนอแนะหลักการประเมินผลกิจกรรมที่สำคัญ ๘ ประการ คือ

1. การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน ด้วย

2. จะต้องประเมินองค์ประกอบทุกเรื่องของกิจกรรมนักศึกษา

3. บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

4. การประเมินผลจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ทั้งที่เป็นแบบแผนและไม่เป็น

แบบแผน

5. การประเมินผลจะต้องให้เป็นปรนัยมากที่สุด
6. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะต้อนนำมาจัดและวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป และจัดทำข้อเสนอแนะ
7. ผลการประเมินผลจะต้องเก็บรักษา และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานกิจกรรมนักศึกษาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

8. การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องกระทำ อยู่ตลอดเวลาเป็นระยะมิใช่ทำเพียงครั้งเดียว เมื่อสิ้นปีการศึกษา¹

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูนั้นไม่ค่อยได้จัดทำนัก ทั้งนี้มักจะประเมินผลเฉพาะด้าน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา เป็นต้น หากจะมีการประเมินผลในด้านนี้ ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริงแล้วจะต้องกระทำอย่างมีหลักเกณฑ์แน่นอน เพราะตัวแปรในการประเมินผลนั้นมีมากมาย แต่อย่างไรก็ดี การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษา ยังมีความจำเป็นจะต้องกระทำอย่างยิง ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงความสำเร็จและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดในคราวต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาและค้นหางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา พบว่า การวิจัยส่วนใหญ่เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นระดับสถาบันต่าง ๆ เริ่มมองเห็นความสำคัญของกิจกรรมศึกษามาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมไว้ตามลำดับเวลาของการวิจัย ดังนี้

อจธรา วิวัฒนานนท์ ได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการปกครองและกิจกรรมนิสิต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์ 100 คน และนิสิตจากคณะต่าง ๆ 7 คณะ จำนวน 700 คน คอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปกครองและกิจกรรมนิสิต ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาจารย์และกลุ่มนิสิตมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มนิสิตทั้งชายและหญิงมีความเห็นว่านิสิตควรปกครองตนเองได้ แต่

¹Franklin A. Miller and Others, Planning Student Activities (Englewood Clifts, N.J.: Prentice-Hall, 1956.) pp. 13-20.

กลุ่มอาจารย์ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นดังกล่าว¹

สำหรับ วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์ เป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนปีการศึกษา 2510 โดยใช้แบบสอบถามทดสอบนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนปีการศึกษา 2510 นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคณากรรมนักศึกษาของวิทยาลัย สรุปได้ว่า นิสิตส่วนมากมีความรู้สึกไม่พอใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาเห็นว่า กิจกรรมนักศึกษาทำให้เสียเวลาเรียน นิสิตส่วนมากไม่ได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนของการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเพียงพอและนิสิตส่วนน้อยที่เห็นว่ากิจกรรมที่จัดได้ประโยชน์ทางค่านสติปัญญา และการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

ต่อมา ยุพิน มิสมันต์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการร่วมกิจกรรมนักศึกษาโดยทำการวิจัยเรื่องการศึกษา เปรียบเทียบของค้ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมนักศึกษา ป.ถศ ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ เข้าร่วมการจัดกิจกรรมมากที่สุด
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูง

3. นักศึกษาชายเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่านักศึกษาหญิง
4. กลุ่มนักศึกษาหญิงที่มีพี่น้อง 5 คน ขึ้นไป มีปัญหาเรื่องการปรับตัวมากที่สุดและมีปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งมีผลต่อการเข้าการจัดกิจกรรม

สำหรับการจัดกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันนั้นมีผู้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณาจารย์และนักศึกษาในเรื่องนี้ในคานต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารกิจการนักศึกษาซึ่งมีงานวิจัยที่น่าสนใจดังนี้

¹ วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์. "ความคิดเห็นและความต้องการ ของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปีการศึกษา 2510" (ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2512.) หน้า ๑๘

² ยุพิน มิสมันต์. "การศึกษาเปรียบเทียบของค้ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมนักศึกษา ป.ถศ ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย วิชาการศึกษา, 2514.) หน้า ๑๘๗.

อนันต์ ภูววรรณ ได้ทำการวิจัย เรื่องการจกกิจกรรมนิตินในวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ และ เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ในการจัดกิจกรรมนศึกษาในคานาวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามสำรวจนิตินปีที่ 4 ในวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน พิษณุโลก มหาสารคาม และสงขลา เป็นจำนวน 323 คน อาจารย์ 42 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนศึกษามีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นได้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์พอสมควร การดำเนินการจัดกิจกรรมนิตินเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี เนื่องจากมีอุปสรรคด้านการเงิน แต่อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดดีแล้ว ส่วนการประเมินผลนั้นทั้งอาจารย์และนิตินมีความเห็นตรงกันว่ายังไม่มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมมากนัก¹

อีกผู้หนึ่งคือ วิภา วิสเพชญ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด สำรับทดสอบอาจารย์สอนภาษาไทยจากวิทยาลัยครู 6 แห่ง จำนวน 72 นศึกษาระดับ ป.กศ. จำนวน 550 คน ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์และนศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในวิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนั้น นศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้นศึกษาระเบียบและขอบข่ายของกิจกรรมให้แน่นอน
2. นศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม เพราะสนใจ โดยต้องการระงให้ประสุมการณ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปจัดเมื่อออกไปประกอบอาชีพ และเห็นว่ากิจกรรมส่วนใหญช่วยให้เขาใจผลการเรียนพอสมควร
3. นศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกัน ว่าการจัดกิจกรรมนศึกษามีประโยชน์พอสมควร
4. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรม อาจารย์เห็นว่าจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม ส่วนนศึกษาเห็นว่าได้รับประสุมการณตรงเกี่ยวกับวิชาการจัดกิจกรรมคาดว่าจะนำความรู้ไปเป็นแนวทางในการจัดเมื่อออกไปประกอบอาชีพ

¹ อนันต์ ภูววรรณ, "การจัดกิจกรรมนิตินวิทยาลัยวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517). หน้า ๒๑๓

5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนั้น พบว่า นักศึกษายังไม่ค่อยเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา เวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย อาจารย์และนักศึกษายังขาดประสบการณ์และความรู้ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของคุณคือพอ ยิ่งขาดความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน

6. อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรภาษาไทยมีความสัมพันธ์มาก และเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยที่ผ่านมามีผลสำเร็จบ้าง แต่ยังคงต้องปรับปรุงอีกมาก

ส่วน พิษณุ ผาสุข ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักศึกษารองวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามนำไปวัด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารกิจการนักศึกษาใช้เป็นตัวแทนสถาบันละ 25 คน นักศึกษาระดับ ป.กศ. สถาบันละ 30 คน ระดับ ป.กศ. สูงสถาบันละ 50 คน รวมประชากรที่ใช้วิจัยทั้งสิ้น 750 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้าง ความคิดเห็นวิธีการดำเนินงานและปัญหาต่างๆ ไปของกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างระบบการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งสายงานและความรับผิดชอบของหน่วยงานเป็น 4 ฝ่าย คือ

1.1 สำนักงานผู้อำนวยการ

1.2 ฝ่ายธุรการและการเงิน

1.3 ฝ่ายวิชาการ

1.4 กิจการนักศึกษาส่วนใหญ่รวมอยู่กับฝ่ายปกครองและสวัสดิการ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารกิจการนักศึกษาในเรื่องกิจกรรมนักศึกษาจัดอยู่ในรูปแบบของกิจการนักศึกษาและสถานศึกษา มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการบริหารนี้มาจากการเลือกตั้ง เจาะาะตำแหน่งที่สำคัญ ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่

¹ วิภา วิสเพ็ญ, "กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518). หน้า ๑๑๕

มีความเข้าใจตรงกันว่า องค์การนักศึกษาเป็นที่รวมกิจกรรมนักศึกษาทุกประเภท แขนักศึกษามักถือว่าองค์การนักศึกษาหรือสภานักศึกษานั้นมีอิสระในการปกครองตนเอง

3. การจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีปัญหา¹ ต้องแก้ไขอีกมาก

งานวิจัยที่สำคัญซึ่ง เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาคือ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคต่าง ๆ รวม 4 ท่าน คือ

พ.ศ. 2523 ประคัม นิลพิงา ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยครู 6 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 903 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (1-5) สำรวจกิจกรรมนักศึกษา 7 ด้าน คือ คณะกรรมการนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา สถานที่ อุปกรณ์และระเบียบกฎเกณฑ์ การเงิน วัสดุประสงค์ กิจกรรมที่จัด และการประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางไม่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบันแตกต่างกัน และยังพบว่า ชั้น ปี และเพศ ของนักศึกษามีได้ทำให้ความคิดเห็นของนักศึกษาแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาของการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. สถาบันรับโครงการกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่อาจารย์และนักศึกษาไม่เข้าใจหน้าที่อย่างแท้จริง

2. สถาบันไม่แน่ใจในวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักศึกษาในการวางแผน การตัดสินใจ และความรับผิดชอบ

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา มีขอบเขตจำกัดมาก เพราะระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เปิดโอกาสทั่วไป

¹ พิเชฐ ผาสุก, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518). หน้า 142

4. กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องการแข่งขันมากเกินไป
5. กิจกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร
6. ขาดการประเมินผลในแง่ความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน
7. สถาบันฝึกหัดครูไม่มีการเตรียมอาจารย์ใหม่ในการจะไปรับฝึกสอนกิจกรรม

นักศึกษา

8. อาจารย์ที่ได้รับฝึกสอนเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาไม่ได้รับความสนใจจากวิทยาลัยในการพิจารณาเรื่องชั่วโมงทำงาน¹

ในปีเดียวกันนี้สามารถ คงสะอาด ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 658 คนเป็นอาจารย์ 128 คน นักศึกษา 510 คน ซึ่งไม่คำนึง เพศ อายุ และชั้นปี พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้แตกต่างกันในการดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และด้านการดำเนินงาน ส่วนด้านความต้องการและดำเนินการปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ทั้งอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบันนั้น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกับทั้ง 4 ด้าน และพบว่า กิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับผลสำเร็จดี มีปัญหาในเรื่องความล่าช้าในการขออนุมัติการเปิดจ่ายเงิน ความร่วมมือของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมศึกษานั้นน้อยมาก นอกจากนั้นจำนวนวัตถุประสงค์ที่ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการด้วย²

พ.ศ. 2524 ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคอื่น ๆ อีก 2 ท่าน ดังนี้

ชูชีพ พุทฺธประเสริฐ ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันตก "ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา 4 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะกิจกรรมนักศึกษาที่จัดอยู่ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง การดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษา และปัญหาการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา โดยใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็น

¹ ประทับ นิลพั่งงา, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523) หน้า ๑๒๖ - ๑๒๘

² สามารถ คงสะอาด, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523) หน้า ๑๕๕ - ๑๖๓

อาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 670 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกันในค่านลักษณะของกิจกรรม นักศึกษาที่จัดอยู่และปัญหาการจัดและค่า นิเมงานกิจกรรมนักศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์แต่ละสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาแต่ละสถาบันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในค่านปัญหาในการจัดและค่า นิเมงานกิจกรรมนักศึกษา ส่วนปัญหาในการจัดและค่า นิเมงานกิจกรรม นักศึกษานั้น ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัญหานักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสม ไม่มีกรนำเอาผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา เป็นปัญหาที่สำคัญตามลำดับ¹

ในขณะเดียวกัน รัชนี้ คำแสน ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ใช้แบบทดสอบเกี่ยวกับ ชูชีพ พุทธประเสริฐ ทดสอบอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ 737 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของ อาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกันในค่านลักษณะของ กิจกรรมที่จัดอยู่ในวิทยาลัย และปัญหาการจัด และค่า นิเมงานกิจกรรมนักศึกษา ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่ แตกต่างกัน ความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของ นักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือแตกต่างกันในค่านลักษณะของ กิจกรรมที่จัด ในวิทยาลัยและปัญหาการจัด และค่า นิเมงานกิจกรรมนักศึกษา ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน ความสำคัญของปัญหาในการจัดและค่า นิเมงานกิจกรรมนักศึกษาอันดับ 1-3 คือ นักศึกษาไม่ เข้าร่วมกิจกรรม อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสม และไม่มี การนำเอาการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา²

¹ชูชีพ พุทธประเสริฐ, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524). หน้า ๑๒๕ - ๑๔๖

²รัชนี้ คำแสน, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาใน วิทยาลัยครูภาคเหนือ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524). หน้า ๑๓๐ - ๑๕๐

สำหรับในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ศึกษาอยู่บ้าง
 หนึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการทางกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งมีเรื่อง
 เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เกี่ยวของด้วย ชฎาพร คงเพชร ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็น
 ของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ตำรวจ เพื่อนำผล
 วิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานและรับมาวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ในผล
 การผลิตพยาบาลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองทดสอบกับตัวอย่าง
 ประชากรที่เป็นอาจารย์ 20 คน นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา
 2523 จำนวน 204 คน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษารวม
 และทั้งกันในค่านิสิตการนักศึกษา และกิจกรรมนักศึกษา ส่วนค่านิสิตนักศึกษา อาจารย์
 และนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับนักศึกษาทั้ง 4 ระดับ มีความคิดเห็นแตกต่าง
 กันในค่านิสิตการนักศึกษาและนิยนักศึกษา แต่นักศึกษาทั้ง 4 ระดับ มีความคิดเห็นตรงกัน
 ในค่านกิจกรรมนักศึกษา¹

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในต่างประเทศ มีไม่มากนักแต่ผู้วิจัยก็ได้
 พยายามรวบรวมไว้ตามลำดับเวลาของการวิจัยได้ดังนี้

ค.ศ. 1960 อาร์ เอ คาลิช และโอ เจ โทส (R.A. Kalish and O.J. Bartos) แห่งมหาวิทยาลัยฮาวายได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Survey of Student A Attitude toward Campus Activities at the University of Hawaii "

จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อค้นหาทัศนคติต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง
 ของกับการเป็นผู้นำ และการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการทางชมรมในการวิจัยครั้งนี้แบบ
 สอดตามและแบบทดสอบต่าง ๆ ตัวอย่างที่ใช้เป็น นิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่เป็นเวลาตั้งแต่ 1
 ขึ้นไป ซึ่งมีเวลาเรียนเต็มเวลาจำนวน 150 คน โดยได้วิจัยผู้ทหารวิทยาลัยพยาบาล ตำรวจ ของ
 มหาวิทยาลัยฮาวาย ผลจากการวิจัยปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจสมัคร และ
 ความสนใจในค่านิสิตการกับการให้ความร่วมมือ และการเป็นผู้นำ แต่พบว่า การมีความรู้ และ

¹ ชฎาพร คงเพชร, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์ศึกษา
 ในวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ", (วิทยานิพนธ์ ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิต
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523). หน้า ๑๕๖

การมีความสนใจในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือ การเป็นผู้นำและทัศนคติที่ต่อกิจกรรม¹

ค.ศ. 1967 โรเจอร์ เดวิด ฮาร์โรวด์ (Roger Davis Harole) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาหลักเกณฑ์ในการสร้างมโนภาพ (Concept) ด้านควบคุมกิจกรรมที่ถาวรขึ้นโดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องมากกว่า 400 เล่ม และได้ประชุมปรึกษากับผู้บริหาร ครู และนักศึกษา การวิจัยครั้ง ฮาร์โรวด์ ได้พิจารณาสร้างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมโนภาพ (Concept) ในการควบคุมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ถาวรขึ้นดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันคือ ปลูกฝังและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาทุกคน ซึ่งได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจนักศึกษา
2. หลักการควบคุมสิ่งใด ต้องให้ส่งเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบัน
3. นโยบายด้านควบคุมและตัดสินของสถาบัน ควรขึ้นอยู่กับ เหตุการณ์ที่ศีลธรรม และภูมิหลังทางการศึกษา ไม่ควรใช้อำนาจ นอกจากมีข้อขัดแย้งอย่างมากระหว่างการจัดกิจกรรมนักศึกษากับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
4. เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ การควบคุมกิจกรรม จึงควรกำหนดขอบเขตไว้กว้าง ๆ และสามารถยืดหยุ่นได้
5. การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา เป็นเพียงบทบาทหนึ่งในบทบาทหลาย ๆ อย่าง ซึ่งนักศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับมหาวิทยาลัย ดังนั้นในการควบคุมจึงถือว่านักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย
6. เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่สังคม ฉะนั้น มหาวิทยาลัยจะต้องมีแจ้งหลักเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมนักศึกษาและคณาจารย์ของสถาบันไปทางที่ถูกต้อง
7. มหาวิทยาลัยต้องพยายามหาวิธีใหม่ ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุน และจึงหวังว่าจะช่วยให้ค่าควบคุมการจัดกิจกรรมเป็นประโยชน์

¹R.A. Kalish, and O.J. Bartos, " Survey of Student Attitudes Toward Campus Activities at the University of Hawaii." The Personnel and Guidance Journal. Vol. 39(December, 1960). pp. 292-299.

²Roger Davis Harole, "The Control of Student Extracurricular Life American Higher Education." Dissertation Abstract. Vol 27, No 8

ค.ศ. 1973 โรเบิร์ต ไบรอัน บราวน์ (Robert Bryan Bratos) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Field Participation and Classroom Experience Teachers" วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เมื่อเปรียบเทียบผลของการให้นักเรียนครูมีประสบการณ์นอกสถานที่กับประสบการณ์ในชั้นเรียนวิชาการศึกษา เบื้องต้น เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า การให้นักเรียนมีประสบการณ์โดยการไปศึกษานอกสถานที่กับการมีประสบการณ์ในห้องเรียน หรือให้นักเรียนทั้งสองร่วมกันหรือแยกจากกันจะไม่มีผลต่อระดับการรับรู้ของนักเรียนในชั้นต่อไปนี้ คือความเป็นคนใจกว้าง การยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง การเข้าใจตนเอง ความสัมพันธ์กับนักเรียน การควบคุมและความพอใจ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนจำนวน 487 ซึ่งเรียกว่า "หลักสูตรและการสอน 7" ซึ่งเป็นวิชาการเบื้องต้นทางการศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมด 60 คน มีทั้งนักเรียนครูสาขามัธยมศึกษา และสาขาประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 แบ่งนักเรียนเหล่านี้ออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 15 คน ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มก่อนศึกษา แล้วจัดสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มแตกต่างกันออกไป ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติพร้อมกันในเวลาเดียวกัน จะมีความเจริญงอกงามไปในทางที่ดี นอกจากนั้นยังพบว่าโปรแกรมต่าง ๆ ในลักษณะเช่นนี้ จะเริ่มจัดให้นักเรียนได้ตั้งแต่ เริ่มแรกของการเข้าเรียน
2. จะต้องจัดโปรแกรม ให้ออกเนื่องกันตลอดระยะเวลา โดยให้นักเรียน แต่ละคน มีโอกาสรับประสบการณ์ที่จะนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงด้วย
3. หลักฐานจากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการจัดการศึกษานอกสถานที่ และประสบการณ์ในห้องเรียนให้สอดคล้องกันว่าเป็นวิธีการของการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ของการฝึกฝนการเป็นครู

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเมื่องานวิจัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในชั้นต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูภาคต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ การวิจัยครั้งนี้เป็นการมุ่งศึกษาสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในชั้นต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดดำเนินการกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครู

¹ Robert Bryan Bratos, "A Study of Field Participation and Classroom Experience Teachers." Dissertation Abstracts, Vol 23, No. 7 (January, 1973), p. 324-A.

ตั้งกล่าวไว้เพื่อประโยชน์ทางอื่นและเป็นการเปรียบเทียบกับผลงานทางวัฒนธรรมของชาติไทย
 อ. ๕ ๕ ๖

ภูมิหลังของวิชาวัฒนธรรมศึกษา

วิชาวัฒนธรรมศึกษา

วิชาวัฒนธรรมศึกษา สืบเนื่องมาจากโรงเรียนประจำมณฑลนครราชสีมา

พ.ศ. 2457-2467 เปิดสอนชั้นประโยคครูมูลศึกษา (ป.) รับผู้สำเร็จชั้นมัธยม ปีที่ 3
 เข้าเรียนวิชาสามัญร่วมกับนักเรียนสามัญทุกอย่าง แต่เรียนวิชาครูนอกเวลา กำหนดเวลาเรียน 3 ปี
 คือ นักเรียนต้องเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 ควบกับวิชาครูตลอด 2 ปี

พ.ศ. 2466-2481 เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูมูลศึกษาระดับชั้นใหม่ที่ตั้งข้างวัดโพธิ์ ตำบลโพธิ์
 กลาง อำเภอ นครราชสีมา ปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงเรียนเทคนิค (หรือโรงเรียนช่างไม้ นครราชสีมา
 เกิม) เรียกว่าโรงเรียนครูมูลศึกษาระดับชั้นใหม่ โดยเลิกการฝึกหัดครูที่โรงเรียนมัธยมประจำมณฑล
 แต่ให้มีเรียนรวมอยู่ที่โรงเรียนใหม่นี้และเรียนเน้นหนักไปทางศึกษาระดับชั้นใหม่ที่มีการเรียนภาษาต่างประเทศ
 โรงเรียนนี้มีทั้งนักเรียนฝึกหัดครูมูล และนักเรียนฝึกหัดครูมูล ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นนักเรียน
 ฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด ผู้สำเร็จการศึกษาประโยคครูมูลศึกษาระดับชั้นใหม่ ได้ประกาศนียบัตร
 ประโยคครูมูล (ป.) ผู้สำเร็จประโยคครูประกาศนียบัตรจังหวัด ได้ประกาศนียบัตรประโยค
 ครูประกาศนียบัตรจังหวัด (จ.) ต่อมาโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด ได้เปลี่ยนชื่อ
 จึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นว่า โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด

พ.ศ. 2481 ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด ไปอยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดครู
 ประถมศึกษาระดับชั้นใหม่ ที่อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เพราะโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร
 นี้ไม่เปิดสอนที่ต่อไป แต่ไปเปิดสอนที่ตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศ
 นียบัตร จังหวัดเปิดสอนเรื่อยมา ระหว่าง พ.ศ. 2481-2484 ได้เปิดรับนักเรียนครู ม.1
 พิเศษ และ ม.2 พิเศษ เรียกว่านักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร เมื่อสอบได้จะได้รับประกาศนียบัตร
 ประโยคครูประกาศนียบัตร (ป.ม.) มีกำหนดเวลาเรียน 3 ปี โดยรับจ้างผู้สำเร็จชั้นประถมปีที่ 4
 ต่อมาเปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูมูลชั้นใหม่อีก มีอนภาษาต่างประเทศด้วย จึงได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน
 ใหม่ว่า โรงเรียนฝึกหัดครูมูลโนนสูง ดังนั้นโรงเรียนนี้จึงมีนักเรียนฝึกหัดครู 3 ระดับ คือ นักเรียน

ครู ป.บ. , นักเรียนครู ว. , และนักเรียนครู ป.

พ.ศ. 2490 ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูโนนสูง เข้ามายังอยู่ในเมือง จึงเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า โรงเรียนฝึกหัดครูนครราชสีมา

พ.ศ. 2495 เริ่มผลิตครูประโยคประถม (ป.ป.) รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 6 หลักสูตรเรียน 3 รับเข้าเรียน 3 รุ่น

พ.ศ. 2498 เริ่มผลิตครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2502 เริ่มผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) จนถึงปัจจุบัน ในขั้นนี้เองได้ยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูนครราชสีมา

พ.ศ. 2513 เริ่มผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ภาคนอก เวลา 4 ชั่วโมงนอก

พ.ศ. 2515 เริ่มผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงภาค นอก เวลา 4 ชั่วโมงนอกเวลา นอก ดำเนินการเรื่อยมาจนปัจจุบัน

ปัจจุบันวิทยาลัยครูนครราชสีมา ผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยครูอุดรธานี

วิทยาลัยครูอุดรธานี เดิมเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูฝึกอบรมและตลอดครู ซึ่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2466 ขณะนั้นนักเรียนยังไม่ได้ประจำอยู่ในสถานที่อื่นในจังหวัดอุดรธานี แต่อาศัยสถานที่สโมสรเสื่อป่า เป็นที่พักและที่เรียน จนกระทั่งได้ทำการปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างหอนอนเสร็จ จึงได้ย้ายนักเรียนจากสโมสรเสื่อป่ามาอยู่ที่นี้

พ.ศ. 2466-2481 ใช้หลักสูตรครู ป. ในระหว่างนี้ได้ตั้งโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุดรธานี เปิดหลักสูตรครู ว. และในปี พ.ศ. 2581 งดรับนักเรียนฝึกหัดครู ป. ที่จะเข้าเรียนใหม่ คงมีแต่นักเรียนฝึกหัดครู ป. ปีที่ 2 และครู ว.

พ.ศ. 2486 เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครู ป.บ.

พ.ศ. 2487 เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครู ป. ปีที่ 1 และงดรับนักเรียนฝึกหัดครู ว. ที่ จะเข้าใหม่

พ.ศ. 2488 ส่งนักเรียน ป.ป. ที่เรียนจบปีที่ 1 ไปเรียนต่อที่จังหวัดพระนครนี้ ยังมีการรับนักเรียน ป.ป. ปีที่ 1 ที่จะเข้าเรียนใหม่แต่งดรับนักเรียน ป.บ. ปีต่อมา งดรับ

นักเรียน ป.ป. แต่ยังคงส่งนักเรียนที่จบปีที่ 1 ไปเรียนต่อที่จังหวัดพระนคร พร้อมกับเปิดรับนักเรียนฝึกหัดครู ว. อีกร และรับนักเรียน ป.บ. ปีที่ 1,2,3 เปิดสอนอยู่ชั่วระยะหนึ่งถึงกับอีก

พ.ศ.2498 จัดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น มาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ.2499 ย้ายโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุตรธานี มารวมอยู่ที่แห่งเดียวกัน เป็นโรงเรียนสหศึกษา เรียกว่า โรงเรียนฝึกหัดครูอุตรธานี

พ.ศ.2503 ยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูอุตรธานี ขึ้นเป็น วิทยาลัยครูอุตรธานี และเปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงอีกแผนกหนึ่ง

ปัจจุบันวิทยาลัยครูอุตรธานี เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ได้ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2514 ประกอบด้วยอาคารเรียน 1 หลัง หอนอนชาย หญิง 3 หลัง โรงฝึกงาน 1 หลัง การก่อสร้างได้เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2514 ในเนื้อที่ 291 ไร่ 1 งาน 95 ตารางวา ปลายปี พ.ศ.2515 จังหวัดบุรีรัมย์ได้แจ้งมติเดิมอีก 9 ไร่

ปัจจุบันเปิดทำการสอน ถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยครูสุกสกนนคร

ความต้องการที่จะมีวิทยาลัยครู ที่จังหวัดสุกสกนนครนี้ ได้มีมานานแล้ว แต่ไม่สามารถจะจัดตั้งได้ เนื่องจากไม่มีสถานที่ ในปี พ.ศ.2505 โรงเรียนพลตำรวจอุตร เขต 4 ได้ยุบเลิกไป กรมตำรวจจึงมอบที่ดินจำนวน 636 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา ให้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดสุกสกนนคร จังหวัดจึงแบ่งที่ดินบางส่วนให้สำหรับเป็นที่ก่อสร้างโรงเรียนฝึกหัดครู

พ.ศ.2507 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสุกสกนนครขึ้น และกำหนดจะเปิดทำการสอนในปี พ.ศ.2507 จำนวน 2 ห้องเรียน แต่เนื่องจากปีนั้นโรงเรียนไม่พร้อมที่จะรับนักเรียนเข้าเรียนได้ เนื่องจากเป็นระยะบุกเบิกและปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นโรงเรียนอยู่ประจำ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดส่งนักเรียน 70 คน (ชาย 40 คน หญิง 30 คน) จาก 11 จังหวัด ที่คัดเลือกไว้ไปฝากเรียน ณ วิทยาลัยครู แห่ง คือ อุตรธานี อุบลราชธานี และมหาสารคาม นักเรียนดังกล่าวคงเรียนอยู่ ๒ ที่ฝากเรียนจนจบการศึกษา

พ.ศ.2508 โรงเรียนได้เริ่มเปิดรับนักเรียนเข้าเรียนเป็นปีแรกจำนวน 150 คน (ชาย 100 คน หญิง 52 คน) โดยจังหวัดสกลนครและนครพนมส่งมาเรียน ปีนี้ได้อาจารย์ 17 คน ในปี พ.ศ. 2510 กรมการฝึกหัดครูได้ส่งนักเรียนครูจากจังหวัดกาฬสินธุ์ มาเรียนเพิ่มเติมอีกจังหวัดหนึ่ง เนื่องจากกิจการของสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งนี้หัดเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งในจำนวนนักเรียน จำนวนอาจารย์ และอาคารสถานที่ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูสกลนคร เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2513

ปัจจุบันวิทยาลัยครูสกลนคร เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

สถาบันแห่งนี้เปิดทำการสอนครั้งแรก พ.ศ.2485 โดยมีจุดมุ่งหมายจะเปิดเป็นโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.2489 กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนนโยบาย ไปเปิดชั้นเตรียมอุดมศึกษาขึ้นที่โรงเรียนเบญจมมหาราช โรงเรียนแห่งนี้จึงไม่ได้เปิดทำการสอน แต่ยังคงอยู่ในความดูแลของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2491 กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดสถาบันแห่งนี้ เป็นโรงเรียนฝึกหัดครู (ชาย) จัดสอน 2 ประเภท คือ ประเภทครูมูล (ป.) และประเภทฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด (ว.) รับนักเรียนรุ่นแรกประเภทละ 30 คน

พ.ศ.2499 เลิกสอนหลักสูตรฝึกหัดครูมูล (ป.) และฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด (ว.) เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.) หลักสูตร 3 ปี เปิดเพียงรุ่นเดียวเท่านั้น และเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ในปีเดียวกันนี้รวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุบลราชธานี กับโรงเรียนฝึกหัดครูอุบลราชธานีเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกันในปีการศึกษาเริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบท อันเป็นโครงการร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์การยูเนสโก

พ.ศ.2501 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) กระทรวงยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูเป็น วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

พ.ศ.2510 เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูประถม (ป.ป.) หลักสูตร 1 ปี

พ.ศ.2513 เปิดสอนภาคนอกเวลาแก่บุคคลภายนอก ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.ชั้นสูง)

ปัจจุบันวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยครูมหาสารคาม

เริ่มก่อสร้าง พ.ศ.2473 ครั้งแรกเป็นโรงเรียนประถมวิสามัญ ป.4 ป.5 และ
ฝึกหัดครูสัทธิกรรมชั้นต่ำ พ.ศ.2474 ขุดแผนกฝึกหัดครูสัทธิกรรมชั้นต่ำ เหลือแต่ประถมวิสามัญ
ป.4 ป.5 การให้หลักสูตรการเรียน การสอนดำเนินไปตามระเบียบโรงเรียนประถมวิสามัญ
(แผนกประจำ) ของกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.2479 เปลี่ยนหลักสูตรไปตามระเบียบของโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร
ประเภท ข) ของกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.2488 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกเงินอุดหนุน นักเรียนฝึกหัดครูมูล (ป.) จาก
จังหวัดเชียงใหม่ มาเปิดสอนที่สถานศึกษาแห่งนี้จำนวน 1 ชั้น เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูมูล
จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ.2498 ขุดเลิกหลักสูตรครูมูล และให้หลักสูตรครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
(ป.กศ.) รับนักเรียนชาย หญิง แบบสหศึกษามีครู 10 คน นักเรียน 200 คน เรียกว่า
โรงเรียนฝึกหัดครูจังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ.2501 เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบท โดยเปิดขึ้นที่อำเภอบรบือ

พ.ศ.2505 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูมหาสารคาม
เป็นวิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้ขยายการศึกษาถึงระดับ ป.กศ.ชั้นสูง

พ.ศ.2510 เตรียมเปิดเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม

พ.ศ.2512 วิทยาลัยได้เริ่มโครงการบริการการศึกษา และ เปิดสอนภาคนอกเวลา
ระดับ ป.กศ. ปัจจุบันได้เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย